

پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری دختران دانش‌آموز

معصومه گرجی^۱، نیره‌السادات روحانی^۲، مه‌ری سیدموسوی^{۳*}، معصومه عزیزی^۴ و زبیر صمیمی^۵

چکیده

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری دختران دانش‌آموز انجام شد. در یک پژوهش همبستگی تعداد ۳۹۸ نفر از دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه و هنرستان شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ با روش طبقه‌بندی نسبی، به عنوان نمونه انتخاب و پرسشنامه‌های هراس اجتماعی کانر و همکاران، فرم کوتاه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه یانگ و پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون را تکمیل کردند. داده‌های به‌دست‌آمده با آزمون آماری همبستگی و رگرسیون تحلیل شدند. نتایج نشان داد که بین تمام مؤلفه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با اضطراب اجتماعی رابطه مثبت و معناداری وجود داشت. همچنین بین تمام مؤلفه‌های تاب‌آوری و اضطراب اجتماعی رابطه منفی معنادار وجود داشت. علاوه بر این نتایج نشان داد که مؤلفه‌های طرد و بریدگی، تصور شایستگی فردی، گوش‌به‌زنگی و بازاریاری، جهت‌مندی و تأثیرات معنوی قادر به پیش‌بینی اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دختر بودند. با توجه به نتایج پژوهش حاضر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری تأثیر مهمی بر اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دارند و باید در برنامه‌های پیشگیری و درمان اضطراب اجتماعی به آن‌ها توجه شود.

کلیدواژه‌ها: اضطراب اجتماعی، تاب‌آوری، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه

۱. کارشناسی ارشد مشاور خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب، تهران، ایران.
۲. ارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه بین‌المللی امام‌خمينی (ره) قزوین، قزوین، ایران.
۳. نویسنده مسئول: کارشناسی ارشد روان‌شناسی شخصیت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال، تهران، ایران
Ssss.50@yahoo.com
۴. عضو هیئت‌علمی، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، زابل، ایران.
۵. دانشجوی دکتری روان‌شناسی تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸-۰۹-۰۴

تاریخ ارسال: ۱۳۹۷-۱۰-۱۸

DOI: 10.22051/psy.2019.23657.1804

https://psychstudies.alzahra.ac.ir

مقدمه

امروزه با پیشرفت علم و پیچیده‌تر شدن زندگی فردی و اجتماعی، لزوم توجه به مسائل تنش‌زای روانی و عاطفی انسان‌ها به‌خصوص در بین دانش‌آموزان، بیش‌ازپیش احساس می‌شود (واردن^۱، ۲۰۱۸). ارائه سخنرانی، اجرای موسیقی و شرکت در مسابقات ورزشی برخی از موقعیت‌هایی هستند که بسیاری از دانش‌آموزان از قرار گرفتن در آن‌ها دچار اضطراب می‌شوند (مائس، دانیل، نیلمنس، فرناندز-کاستیا^۲ و همکاران، ۱۹۲۰). یکی از انواع شایع اختلالات اضطرابی، اختلال اضطراب اجتماعی^۳ است. اختلال اضطراب اجتماعی بیان‌کننده نگرانی افراد به هنگام ارتباط با دیگران و موقعیت‌های اجتماعی است. مشخصه اصلی این اختلال ترس یا اضطراب محسوس یا شدید از موقعیت‌های اجتماعی است که ممکن است فرد در آن مورد ارزیابی دقیق دیگران قرار بگیرد (لیچسنرینگ و لیویک^۴، ۲۰۱۷). این اختلال که معمولاً در اواخر کودکی یا اوایل نوجوانی شروع می‌شود و عوارض جانبی زیادی را بر کیفیت تعاملات اجتماعی و سلامت روان‌شناختی ایجاد می‌کند (لانگر، تانگر، پیکیرلو، رودنباخ^۵ و همکاران، ۲۰۱۹).

تئوری‌های نظری نشان می‌دهد که تعریف‌های شناختی و رفتارهای اجتنابی، موجب ایجاد و تداوم نشانگان اختلال اضطراب اجتماعی می‌شود (فارمر و کاشدان^۶، ۲۰۱۲). ازاین‌رو، به نظر می‌رسد یکی از عوامل تأثیرگذار در ابتلا به اختلال اضطراب اجتماعی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه^۷ است. طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، باورهای هسته‌ای درباره خود و دیگران هستند که پردازش اطلاعات بیرونی را به مسیری ناکارآمد منحرف می‌کنند؛ و در سلامت روانی خلل ایجاد می‌کنند (تیلور و هارپر^۸، ۲۰۱۷). این طرح‌واره‌ها در رابطه با پنج تکلیف

-
1. Worden
  2. Maes, Nelemans, Danneel and Fernández-Castilla
  3. social anxiety disorder
  4. Leichsenring and Leweke
  5. Langer, Tonge, Piccirillo and Rodebaugh
  6. Farmer and Kashdan
  7. Early maladaptive schemas
  8. Taylor and Harper

تحولی اساسی (قطع ارتباط و طرد^۱، عملکرد و خودگردانی مختل^۲، محدودیت‌های مختل^۳، دیگر جهت‌مندی^۴، گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری^۵) به وجود می‌آیند که اعتقاد بر این است که کودک باید در طی تحول خود این تکالیف را در رابطه با والدین و محیط با موفقیت پشت سر گذارد (باچ، لوکوود و یانگ^۶، ۲۰۱۸). به نظر می‌رسد افراد مبتلا به اضطراب اجتماعی دارای سطح بالاتری از طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در مقایسه با افراد بهنجار هستند. در این راستا، یافته‌های پژوهش روش‌شنده (۱۳۹۵) و صبحی قراملکی و طیبی (۱۳۹۵) نشان داد بین نوجوانان عادی و افراد دارای اضطراب اجتماعی از نظر جهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی و محدودیت‌های مختل تفاوت معناداری وجود دارد. همچنین، گنزالز-دیز، اوریی و کالوت^۷ (۲۰۱۷) نشان دادند که سبک‌های ناکارآمد شناختی نقش مهمی در اضطراب اجتماعی نوجوانان دارند. نتایج پژوهش مقتدر و شاملو (۲۰۱۹) نیز نشان داد که رابطه معناداری بین طرح‌واره‌های هیجانی با اضطراب اجتماعی وجود داشت.

اما یکی دیگر از متغیرهایی که می‌تواند با اضطراب اجتماعی مرتبط باشد، تاب‌آوری^۸ است (آرتاچ-گارد، گنزالس-تورز، دیلاپونتی، ورا^۹ و همکاران، ۲۰۱۷). تاب‌آوری در اصطلاح روان‌شناختی، به معنی توانایی بهبود سریع بعد از دشواری پایدار و ادامه‌دار و توانایی در ترمیم خویشتن پس از مشکلات و بیماری‌های روان‌شناختی است (کو و چانگ^{۱۰}، ۲۰۱۹). نوجوانانی که تاب‌آوری کمتری دارند، در معرض خطرات بیشتری از نظر مشکلات روانی از قبیل اضطراب، افسردگی، ناامیدی، اختلالات رفتاری، خشونت، مصرف سیگار، فعالیت جنسی مهار نشده قرار دارند (لیورز، هالووی، نیدهام و توربرگ^{۱۱}، ۲۰۱۷). مکانیزم و ساختار تاب‌آوری در

-
1. Disconnection/Rejection
  2. Impaired autonomy and performance
  3. Impaired limited
  4. Other directedness
  5. Overvigilance/Inhibitio
  6. Bach, Lockwood and Youn
  7. González-Díez, Orue and Calvete
  8. resilience
  9. Artuch-Garde, González-Torres, de la Fuente and Vera
  10. Ko and Chang
  11. Lyvers, Holloway, Needham and Thorberg

کاهش اضطراب و به‌خصوص اضطراب اجتماعی به این صورت است که مؤلفه‌های اصلی تاب‌آوری مانند اعتماد به نفس، خوش‌بینی، شایستگی شخصی، اعتماد به غرایز، پذیرش مثبت تغییر، کنترل و تأثیرات معنوی هنگام قرار گرفتن در شرایط استرس‌زا مانند یک حائل عمل می‌کنند و اجازه بروز اضطراب را نمی‌دهند (وود^۱، ۲۰۱۹).

مطالعات و پژوهش‌های متعددی درباره رابطه تاب‌آوری با اضطراب و استرس انجام شده، اما در این میان به رابطه تاب‌آوری با اضطراب اجتماعی چندان توجه نشده است. بریلوسکایا، اسکونفیلد، زانگ، بیدا^۲ و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه‌ای بین فرهنگی به این نتیجه دست یافتند که تاب‌آوری و حمایت اجتماعی محافظت‌کننده دانش‌آموزان در برابر استرس، افسردگی و اضطراب است. یافته‌های پژوهش نصیرزاده، رضایی و محمدی فر (۱۳۹۷) نشان داد که آموزش تاب‌آوری بر کاهش میزان اضطراب دانش‌آموزان دختر در گروه آزمایش نسبت به گروه کنترل مؤثر بوده است. هم‌چنین، مؤمنی، جلیلی، محسنی، کرمی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهش خود نشان دادند که آموزش تاب‌آوری در کاهش علائم اضطراب نوجوانان مؤثر بوده و می‌توان از آن به عنوان یک روش درمانی، در درمان اضطراب استفاده کرد.

با توجه به اهمیت اختلال اضطراب اجتماعی در میان دانش‌آموزان و لزوم بررسی عوامل و متغیرهای مرتبط با این اختلال و توجه به این نکته که اختلال اضطراب اجتماعی یک عامل آسیب‌پذیر برای سایر اختلالات است، شناخت عوامل مؤثر بر اضطراب اجتماعی اهمیت فراوانی دارد. بر همین اساس همچنان که اشاره شد، دو متغیر مرتبط با اختلالات هیجانی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری هستند. نتایج نشان داده است که ممکن است این متغیرها با اضطراب اجتماعی نیز ارتباط داشته باشند؛ با این حال، همچنان مطالعات اندکی در این زمینه انجام شده است و اکثر این مطالعات بر روی افراد نابهنجار و کلینیک‌های بالینی و درمانی انجام شده است و مطالعه‌ای یافت نشد که روابط این متغیرها را با اضطراب اجتماعی در دانش‌آموزان دختر و در شهر تهران بررسی کرده باشد. با توجه به این خلأ پژوهشی و همچنین ضرورت مطالعه عوامل مؤثر با اضطراب اجتماعی در بین دانش‌آموزان دختر، پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری در

1. Wood
2. Brailovskaia, Schönfeld, Zhang and Bieda

دانش‌آموزان دختر اجرا شد و این فرضیه ارائه می‌شود که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری قادر به پیش‌بینی اضطراب اجتماعی دانش‌آموزان دختر هست.

روش

مطالعه حاضر توصیفی و از نوع همبستگی است که جامعه آماری آن را کلیه دانش‌آموزان دختر مقطع متوسطه اول، دوم و هنرستان شهر تهران در سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ تشکیل داد. انتخاب افراد نمونه آماری با استفاده از جدول مورگان و روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انجام شد. به این صورت که ابتدا مناطق ۳، ۴، ۵، ۱۵ و ۱۱ انتخاب شدند که به ترتیب نماینده مناطق شمال، شرق، غرب، جنوب و مرکز شهر تهران بودند. حجم مناطق ۳، ۴، ۵، ۱۵ و ۱۱ با مراجعه به آموزش و پرورش به ترتیب برابر با ۲۸۴۳، ۹۹۶۳، ۱۰۷۰، ۸۸۰۹ و ۳۱۹۸ و حجم کل این مناطق برابر با ۲۵۸۸۳ نفر بود. با توجه به این تعداد جامعه بر اساس جدول مورگان و کرجسی، تعداد ۳۷۸ نفر برای نمونه انتخاب شدند. بر اساس نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی این تعداد برای منطقه ۳ برابر با ۳۱ نفر، منطقه ۴ برابر با ۱۰۸ نفر، منطقه ۵ برابر با ۱۱۵ نفر، منطقه ۱۵ برابر با ۹۶ نفر و منطقه ۱۱ برابر با ۳۵ نفر برآورد شد. با توجه به احتمال ریزش آزمودنی‌ها، تعداد ۴۲۰ پرسشنامه در بین آزمودنی‌ها توزیع شد که در نهایت ۳۹۸ پرسشنامه سنجیده شد. ملاک‌های ورود به پژوهش عبارت بودند از: اشتغال به تحصیل در مقطع متوسطه و هنرستان، عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی در ۳ ماهه منتهی به زمان اجرا (از طریق پاسخگویی به پرسشنامه جمعیت‌شناختی و خود اظهاری) بود. معیارهای خروج نیز شامل داشتن سابقه بستری در بیمارستان‌های روان‌پزشکی بود.

از پرسشنامه‌های زیر به منظور جمع‌آوری اطلاعات استفاده شد:

۱. پرسشنامه اطلاعات جمعیت‌شناختی: این پرسشنامه شامل اطلاعاتی نظیر، سن، مقطع تحصیلی، منطقه تحصیلی، رشته تحصیلی، سابقه تحصیلی، سابقه پزشکی (مصرف داروهای روان‌پزشکی، سابقه بستری در بیمارستان‌های روان‌پزشکی) بود.

۱. پرسشنامه هراس اجتماعی^۱: این پرسشنامه را کانر، دیویدسون، چرچیل، شروود^۲ و

---

1. social phobia inventory (SPIN)

2. Connor, Davidson, Churchill and Sherwood

همکاران (۲۰۰۰) برای ارزیابی اختلال اضطراب اجتماعی ساخته شده و شامل ۱۷ گویه است که دارای سه مقیاس فرعی ترس (شش گویه)، اجتناب (هفت گویه) و ناراحتی فیزیولوژیک (چهار گویه) است. نمره‌گذاری این پرسشنامه از ۰ - ۴ (به هیچ وجه، کم، تاندازه‌ای، خیلی زیاد، بی نهایت) است و نمرات هر گویه برای دستیابی به یک نمره کل با دامنه صفر تا ۶۸ با هم جمع بسته می‌شوند. آن‌ها اعتبار این مقیاس را به روش بازآزمایی^۱ در گروه‌های با تشخیص اختلال اضطراب اجتماعی برابر با ۰/۷۸ تا ۰/۸۹، همسانی درونی یا ضریب آلفا در گروهی از افراد بهنجار را برای کل مقیاس برابر ۰/۹۴ و برای مقیاس‌های فرعی ترس ۰/۸۹، پرهیز ۰/۹۱ و ناراحتی فیزیولوژیک برابر ۰/۸۰ گزارش کردند. عبدی (۱۳۸۲) همسانی درونی کل مقیاس را به روش آلفای کرونباخ^۲ برابر با ۰/۸۶ و پایایی به روش بازآزمایی را ۰/۸۳ گزارش کرد. در این پژوهش میزان آلفای کرونباخ برابر با ۰/۸۸ به دست آمد.

۲. پرسشنامه طرح‌واره یانگ (فرم کوتاه)^۳: این پرسشنامه را یانگ و براون^۴ (۲۰۰۳) برای اندازه‌گیری طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه ساخته‌اند. شکل کوتاه پرسشنامه نیز دارای ۷۵ سؤال است که برای اندازه‌گیری ۵ طرح‌واره ناسازگار اولیه کلی (قطع ارتباط و طرد، عملکرد و خودگردانی مختل، محدودیت‌های مختل، دیگر جهت‌مندی، گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری) بر اساس فرم اصلی تهیه شده است. هر گویه بر روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای (کاملاً غلط، تقریباً غلط، کمی درست، تقریباً درست، کاملاً درست) نمره‌گذاری می‌شود. بارانف، اویی، چو و کان^۵ (۲۰۰۶) در بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی این پرسشنامه در دو گروه کره‌ای و استرالیایی، آلفای کرونباخ را به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۶ گزارش کردند. در پژوهش ذوالفقاری، فاتحی‌فر و عابدی (۱۳۸۷) ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۰/۹۴ برای حوزه بریدگی-طرد ۰/۹۱، حوزه خودگردانی و عملکرد مختل ۰/۹۰، حوزه محدودیت‌های مختل ۰/۷۳، حوزه دیگر جهت‌مندی ۰/۶۷ و حوزه گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری ۰/۷۸، به دست آمد. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ بین ۰/۶۳ تا ۰/۸۹ و برای کل طرح‌واره‌ها برابر با

-
1. test-retest
  2. cronbach's alpha
  3. Young schema questionnaire-short form
  4. Brown
  5. Baranoff, Oei, Cho and Kwon

۰/۷۹ به دست آمد.

۳. پرسشنامه تاب‌آوری^۱: برای سنجش میزان تاب‌آوری، از پرسشنامه تاب‌آوری کانر و دیویدسون (۲۰۰۳) استفاده شد. این پرسشنامه ۲۵ گویه است و در یک مقیاس پنج درجه‌ای از کاملاً نادرست (۱) تا همیشه درست (۵) ساخته شده است. دامنه نمره‌گذاری این مقیاس بین ۲۵ تا ۱۲۵ است. آن‌ها ضریب آلفای کرونباخ مقیاس تاب‌آوری را ۰/۸۹ گزارش کرده‌اند. نمرات مقیاس تاب‌آوری با نمرات مقیاس سرسختی همبستگی مثبت معنادار و با نمرات مقیاس استرس ادراک شده و مقیاس آسیب‌پذیری نسبت به استرس همبستگی منفی معناداری داشتند؛ که این نتایج حاکی از اعتبار همزمان این مقیاس است. پژوهش سامانی، جوکار و صحراگرد (۱۳۸۶) برای بررسی پایایی این مقیاس در دانشجویان انجام شد، پایایی این مقیاس را ۰/۹۳ گزارش کردند. میزان شاخص KMO هم برابر ۰/۹۹ و ضریب کرونباخ برای ۲/۴۷ گزارش شده است. در این پژوهش پایایی پرسشنامه با استفاده از آلفای کرونباخ برابر با ۰/۷۶ بود.

به منظور تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره به شیوه گام به گام استفاده شد. تمامی تحلیل‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۸ انجام شد.

یافته‌ها

بر اساس داده‌های جمعیت‌شناختی، ۱۱۶ نفر از دانش‌آموزان در مقطع متوسطه اول، ۲۳۲ نفر در مقطع متوسطه دوم و ۵۰ نفر در مقطع هنرستان مشغول به تحصیل بودند. همچنین از بین دانش‌آموزان مقطع متوسطه دوم، ۸۸ نفر در رشته تجربی، ۶۳ نفر در رشته ریاضی و ۸۱ نفر در رشته انسانی مشغول به تحصیل بودند. علاوه بر این، میانگین و انحراف معیار سنی آزمودنی‌ها، $15/77 \pm 1/00$ سال بود. در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی متغیرها شامل میانگین، انحراف استاندارد، چولگی و کشیدگی ارائه شده‌اند. همان‌گونه که از جدول فوق مشخص است میانگین اضطراب اجتماعی آزمودنی‌ها برابر با $35/68$ ، میانگین طرح‌واره‌های ناسازگار برابر با $190/43$ و میانگین تاب‌آوری در آزمودنی‌ها برابر با برابر با $84/87$ است. همچنین با توجه به مقادیر

کجی و کشیدگی همه متغیرها نرمال است؛ زیرا مقدار قدر مطلق چولگی و کشیدگی متغیرها به ترتیب از ۳ و ۱۰ بیشتر نیست و این به معنای نرمال بودن متغیرها است (کلاسن^۱، ۲۰۱۵).

جدول ۱: شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش (n=۳۹۸)

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
ترس	۱۲/۱۶	۴/۸۸	۱/۰۶	۱/۷۱
اجتناب	۱۴/۸۸	۵/۲۶	۰/۹۱	۱/۰۱
علائم جسمانی	۸/۷۵	۳/۷۰	۰/۶۷	-۰/۰۸
نمره کل اضطراب اجتماعی	۳۵/۶۸	۱۱/۷۱	۰/۵۷	-۰/۰۶
طرد و بریدگی	۶۰/۳۹	۷/۳۲	۰/۰۷	۰/۹۲
عملکرد و خودگردانی مختل	۵۲/۲۵	۵/۶۸	۰/۹۷	۵/۸۲
محدودیت‌های مختل	۲۵/۲۱	۴/۱۳	۰/۱۴	۰/۰۹
جهت‌مندی	۲۴/۶۹	۴/۶۲	۰/۴۵	۰/۸۱
گوشه‌زنگی و بازداری	۲۷/۳۱	۳/۸۸	۰/۲۴	۰/۴۴
نمره کل طرح‌واره‌ها	۱۹۰/۴۳	۲۲/۶۳	۲/۱۵	۹/۳۳
تصور از شایستگی فردی	۲۸/۱۳	۶/۱۶	-۰/۲۵	-۰/۱۷
اعتماد به غرایز فردی	۲۲/۱۵	۵/۲۰	۰/۰۶	-۰/۱۷
پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن	۱۷/۵۱	۴/۰۳	-۰/۴۸	۰/۱۳
کنترل	۱۰/۰۱	۳/۰۱	-۰/۳۳	-۰/۵۷
تأثیرات معنوی	۷/۰۶	۲/۳۸	-۰/۵۱	-۰/۷۱
نمره کل تاب‌آوری	۸۴/۸۷	۱۶/۱۶	-۰/۲۵	۰/۲۵

به‌منظور بررسی روابط متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. در جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده‌اند. با توجه به نتایج این جدول، رابطه تمام ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با اضطراب اجتماعی مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. همچنین بر اساس نتایج مندرج در جدول ۲، بین تمام مؤلفه‌های تاب‌آوری و اضطراب اجتماعی رابطه منفی معنادار در سطح ۰/۰۱ برقرار است.

جدول ۲: ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش (n=۳۹۸)

متغیر	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳
۱. اضطراب اجتماعی	۱												
۲. طرد و پریدگی	۰/۵۱**	۱											
۳. عملکرد و خودگردانی مختل	۰/۳۶**	۰/۴۸**	۱										
۴. محدودیت‌های مختل	۰/۳۳**	۰/۵۰**	۰/۴۲**	۱									
۵. جهت‌مندی	۰/۴۷**	۰/۵۹**	۰/۵۵**	۰/۵۲**	۱								
۶. گوش‌به‌زنگی و بازداری	۰/۴۲**	۰/۴۹**	۰/۳۸**	۰/۵۱**	۰/۴۵**	۱							
۷. نمره کل طرح‌واره‌ها	۰/۴۹**	۰/۴۹**	۰/۶۶**	۰/۶۲**	۰/۷۲**	۰/۵۹**	۱						
۸. تصور از شایستگی فردی	-۰/۳۸**	-۰/۳۶**	-۰/۲۱**	-۰/۱۰*	-۰/۳۱**	-۰/۱۸**	-۰/۲۸**	۱					
۹. اعتماد به‌غریز فردی	-۰/۲۸**	-۰/۲۸**	-۰/۱۴*	-۰/۰۴	-۰/۲۵**	-۰/۰۷	-۰/۲۰**	-۰/۵۸**	۱				
۱۰. پذیرش مثبت تغییر و روابط ایمن	-۰/۳۳**	-۰/۳۲**	-۰/۲۵**	-۰/۱۲*	-۰/۳۲**	-۰/۱۳**	-۰/۳۱**	۰/۵۵**	۰/۵۷**	۱			
۱۱. کنترل	-۰/۳۱**	-۰/۳۰**	-۰/۲۳**	-۰/۱۶*	-۰/۳۶**	-۰/۱۵**	-۰/۳۱**	۰/۴۶**	۰/۵۷**	۰/۵۷**	۱		
۱۲. تأثیرات معنوی	-۰/۳۰**	-۰/۲۴**	-۰/۱۶*	-۰/۱۲*	-۰/۱۷**	-۰/۱۱*	-۰/۲۰**	۰/۳۷**	۰/۲۳**	۰/۲۵**	۰/۳۰**	۱	
۱۳. نمره کل تاب‌آوری	-۰/۴۲**	-۰/۴۰**	-۰/۲۵**	-۰/۱۳**	-۰/۳۹**	-۰/۱۷**	-۰/۳۳**	۰/۸۷**	۰/۸۰**	۰/۷۹**	۰/۷۳**	۰/۴۸**	۱

**P<0.01, *P<0.05.

در ادامه به منظور پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری دختران دانش‌آموز از تحلیل رگرسیون چند متغیره به شیوه گام به گام استفاده شد؛ در این پژوهش ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری به عنوان متغیرهای پیش‌بین و نمره اضطراب اجتماعی آزمودنی‌ها به عنوان متغیر ملاک وارد مدل شدند. قبل از ارائه نتایج باید یادآوری شد که از عامل تورم واریانس^۱ و تحمل^۲ برای بررسی پیش‌فرض هم خطی استفاده شد. مقادیر تورم واریانس بزرگ‌تر از ۱۰ و تحمل، خارج از دامنه ۰ و ۱ حاکی از هم خطی چندمتغیره است. بر اساس نتایج به دست آمده هیچ‌یک از مقادیر تورم واریانس برای متغیرهای پیش‌بین بزرگ‌تر از ۱۰ نبود. همچنین تمامی مقادیر تحمل برای این متغیرها در بازه ۰ و ۱ قرار دارد و پیش‌فرض فوق رعایت شده است. همچنین در پژوهش حاضر از آماره دوربین واتسون به منظور بررسی پیش‌فرض استقلال خطاها استفاده شد. چنانچه آماره دوربین واتسون به دست آمده، کمتر از ۴ باشد، نشان‌دهنده عدم رعایت این پیش‌فرض است. بر اساس نتایج به دست آمده، مقدار آماره دوربین - واتسون برابر با ۱/۸۸ به دست آمد که این مقدار کمتر از ۴ است؛ بنابراین، مفروضه استقلال خطاها برای متغیرهای فوق برقرار است. در مجموع نتایج فوق حاکی از برقراری مفروضه‌های تحلیل رگرسیون گام به گام برای تحلیل حاضر است؛ بنابراین، استفاده از تحلیل رگرسیون چندمتغیره بلامانع بوده و در ادامه نتایج مربوطه به این تحلیل در جدول ۳ و جدول ۴ ارائه می‌شود.

بر اساس نتایج مندرج در جدول ۳ می‌توان نتیجه گرفت در تبیین اضطراب اجتماعی از روی طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری مجموع متغیرهای پیش‌بین $R^2 = 0/36$ از واریانس متغیر ملاک را تبیین و پیش‌بینی می‌کند، یعنی متغیرهای پیش‌بین ۳۶ درصد نمره اضطراب اجتماعی را تبیین می‌کنند. میزان F مشاهده شده برای کل متغیرهای پیش‌بین در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است. قابل ذکر است از بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه فقط مؤلفه‌های طرد و بریدگی، گوش‌به‌زنگی/بازداری و جهت‌مندی توان پیش‌بینی‌کنندگی داشتند. از بین مؤلفه‌های تاب‌آوری نیز مؤلفه‌های تصور شایستگی فردی و تأثیرات معنوی توان پیش‌بینی‌کنندگی داشتند و وارد مدل شدند. سایر مؤلفه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری توان

---

1. variance inflation factor (VIF)

2. tolerance

پیش‌بینی‌کنندگی نداشتند و وارد مدل نشدند.

جدول ۳: نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی اضطراب اجتماعی از طریق طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری (n=۳۹۸)

گام	شاخص‌ها مدل	مجموع مجذورات	df	میانگین مجذورات	F	p	R	ΔR	S.E
۱	پیش‌بینی	۱۴۱۳۱/۸۲	۱	۱۴۱۳۱/۸۲	۱۳۸/۶۵	۰/۰۰۱	۰/۵۰	۰/۲۵	۱۰/۰۹
	باقیمانده	۴۰۳۶۰/۶۵	۳۹۶	۱۰۱/۹۲					
۲	پیش‌بینی	۱۶۶۲۳/۸۲	۲	۸۳۱۱/۹۱	۸۶/۷۰	۰/۰۰۱	۰/۵۵	۰/۳۰	۹/۷۹
	باقیمانده	۳۷۸۶۸/۶۵	۳۹۵	۹۵/۸۷					
۳	پیش‌بینی	۱۸۷۹۹/۹۱	۳	۶۲۶۶/۶۳	۶۹/۱۷	۰/۰۰۱	۰/۵۸	۰/۳۴	۹/۵۱
	باقیمانده	۳۵۶۹۲/۵۶	۳۹۴	۹۰/۵۹					
۴	پیش‌بینی	۱۹۸۲۰/۵۰	۴	۴۹۵۵/۱۲	۵۶/۱۶	۰/۰۰۱	۰/۶۰	۰/۳۶	۹/۳۹
	باقیمانده	۳۴۶۷۱/۹۷	۳۹۳	۸۸/۲۲					
۵	پیش‌بینی	۲۰۷۷۴/۴۶	۵	۴۱۵۴/۸۹	۴۸/۳۰	۰/۰۰۱	۰/۶۱	۰/۳۸	۹/۲۷
	باقیمانده	۳۳۷۱۸/۰۱	۳۹۲	۸۶/۰۱					

گام ۵: طرد و بریدگی، تصور شایستگی فردی، گوش‌به‌زنگی و بازداری، جهت‌مندی، تأثیرات معنوی

با توجه به جدول ۴ اثر طرد و بریدگی بر اضطراب اجتماعی ($\beta=۰/۲۱$) مثبت و در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار است. اثر تصور از شایستگی فردی بر اضطراب اجتماعی ($\beta=-۰/۱۶$) منفی و در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار است. اثر گوش‌به‌زنگی و بازداری بر اضطراب اجتماعی ($\beta=۰/۱۹$) مثبت و در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار است. اثر جهت‌مندی بر اضطراب اجتماعی ($\beta=۰/۱۷$) مثبت و در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار است؛ اما اثر تأثیرات معنوی بر اضطراب اجتماعی ($\beta=-۰/۱۴$) منفی و در سطح $۰/۰۰۱$ معنادار است.

جدول ۴: ضرایب رگرسیون گام به گام اضطراب اجتماعی از طریق طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری (n=۳۹۸)

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	B	خطای استاندارد b	β	t	مقدار معناداری
اضطراب اجتماعی	طرد و بریدگی	۰/۳۴	۰/۰۸	۰/۲۱	۴/۰۶	۰/۰۰۱
	تصور شایستگی فردی	-۰/۳۰	۰/۰۸	-۰/۱۶	-۳/۵۴	۰/۰۰۱
	گوش‌به‌زنگی و بازداری	۰/۵۸	۰/۱۴	۰/۱۹	۴/۱۱	۰/۰۰۱
	جهت‌مندی	۰/۴۴	۰/۱۲	۰/۱۷	۳/۴۵	۰/۰۰۱
	تأثیرات معنوی	-۰/۷۰	۰/۲۱	-۰/۱۴	-۳/۳۳	۰/۰۰۱

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی اضطراب اجتماعی بر اساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری دختران دانش‌آموز انجام شد. نتایج پژوهش نشان داد تمام ابعاد طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با اضطراب اجتماعی رابطه مثبتی دارند. همچنین، بین تمام مؤلفه‌های تاب‌آوری و اضطراب اجتماعی رابطه منفی معنادار برقرار بود. از بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه فقط مؤلفه‌های طرد و بریدگی، گوش‌به‌زنگی/بازداری و جهت‌مندی توان پیش‌بینی‌کنندگی داشتند و از بین مؤلفه‌های تاب‌آوری نیز مؤلفه‌های تصور شایستگی فردی و تأثیرات معنوی توان پیش‌بینی‌کنندگی اضطراب اجتماعی را داشتند و وارد مدل شدند. سایر مؤلفه‌های طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری توان پیش‌بینی‌کنندگی نداشتند و وارد مدل نشدند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های گنزالز-دیز و همکاران (۲۰۱۷)؛ مقتدر و شاملو (۲۰۱۹)، روشندل (۱۳۹۵) و صبحی قراملکی و طیبی (۱۳۹۵) همسو است. این پژوهشگران در پژوهش‌های خود نشان دادند که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری با اضطراب اجتماعی رابطه معنادار دارند و اضطراب اجتماعی به وسیله این متغیرها پیش‌بینی می‌شود.

در تبیین رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار با اضطراب اجتماعی باید گفت که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، ژرف‌ترین ساختارهای روانی فرد است که با حوادث منفی و فشارزای زندگی تعامل دارد. طرح‌واره‌ها دانش افراد درباره حوادث و جهان هستند و در نحوه تفسیر افراد از رویدادها تأثیر

می‌گذارند؛ بنابراین، طرح‌واره‌ها ضمن تسهیل کارکرد شناختی، می‌توانند موجب تداوم مشکلات روانی شوند (گنزالز-دیز و همکاران، ۲۰۱۷). از این‌رو، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه که موجب اختلالات هیجانی می‌شوند، از طرح‌واره‌های افراد عادی، انعطاف‌ناپذیرتر، خشک‌تر و عینی‌تر هستند. محتوای طرح‌واره‌ها، نوع اختلال را مشخص می‌کنند. چنان‌که طرح‌واره‌های اضطراب، مرکب از باورها و مفروضاتی درباره‌ی خطر و ناتوانی در مقابله با آن هستند. وقتی که یک طرح‌واره ناسازگار در اثر مواجهه با موقعیت و محرک‌های برانگیزاننده طرح‌واره فعال می‌شود، فرد هیجان‌ها و احساس‌های بدنی را تجربه می‌کند و ممکن است که هشیارانه یا ناهشیارانه این تجربه را به خاطرات اولیه پیوند دهد (مقتدر و شاملو، ۲۰۱۹). طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه به‌طور طبیعی در کارکردهای روان‌شناختی افراد، خللی ایجاد می‌کنند. چراکه فرد دچار حالتی هم چون محرومیت هیجانی، رهاشدگی، انزوای اجتماعی و احساس بی‌کفایتی است؛ بنابراین، وقتی فردی انباشته از طرح‌واره‌های ناسازگار باشد، انواع مشکلات روان‌شناختی هم چون اضطراب اجتماعی در وی پدیدار می‌شود (تیلور و همکاران، ۲۰۱۷). همچنین، در تبیین رابطه‌ی تاب‌آوری با اضطراب اجتماعی می‌توان گفت که اضطراب، عبارت است از ارزیابی‌های از دست دادن، تهدید و تجاوز و اگر تفکر فرد تغییر کند، اضطراب او نیز تغییر پیدا می‌کند. در واقع در دیدگاه بک، اضطراب چیزی است که فرد را آماده می‌کند تا طیف وسیعی از موقعیت را به عنوان موقعیت تهدیدکننده تعبیر کند و ناشی از باور آن‌ها درباره‌ی خودشان و محیط خارجی است. باورها و فرض‌های ناکارآمد در اضطراب بسیار متنوع هستند و تقریباً اکثر آن‌ها در حیطه‌ی موضوع‌های مسئولیت، کنترل خویشتن و پذیرش است (عبدی، ۱۳۸۲). وقتی فردی مضطرب است، قابلیت ارزش نهادن به خود را نادیده می‌گیرد. این افراد زمانی که در وضعیت اجتناب‌ناپذیر قرار می‌گیرند، احساس ناخوشایندی از جمله افسردگی و اضطراب می‌کنند (وود، ۲۰۱۹). همچنین اعتماد به نفس و عزت‌نفس، دو مؤلفه مدنظر در تاب‌آوری به دانش‌آموز کمک می‌کند تا با نگاهی مثبت به خود بنگرد، خود را کنترل کند و اضطراب برطرف شود (بریلوسکایا و همکاران، ۲۰۱۸).

در مجموع نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و تاب‌آوری قادر به پیش‌بینی اضطراب اجتماعی دختران دانش‌آموز بودند. با وجود تلویحات آموزشی و درمانی که از نتایج این پژوهش استنباط می‌شود، همچون سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی است. از جمله می‌توان به محدودیت جغرافیایی و جنسیت اشاره کرد که

شرکت‌کنندگان پژوهش ساکن تهران و فقط محدود به دختران بود. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود که در مطالعات بعدی، این پژوهش در جوامع آماری دیگری انجام شود. هم‌چنین، پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، نقش عوامل و متغیرهای میانجی نیز بررسی شود. هم‌چنین با توجه به معناداری اثرات طرد و بریدگی، گوش‌به‌زنگی و بازداری، تصور شایستگی فردی و تأثیرات معنوی بر اضطراب اجتماعی پیشنهاد می‌شود در مداخلات درمانی مربوط به اختلال اضطراب اجتماعی به این متغیرها توجه بیشتری شود.

تشکر و قدردانی

این مقاله با تأیید و حمایت دانشگاه زابل با کد UOZ-GR-9618-110 انجام شد. از مسئولان دانشگاه زابل و کلیه عزیزانی که در انجام پژوهش حاضر مشارکت کردند، تشکر و قدردانی می‌شود.

منابع

- ذوالفقاری، مریم،، فاتحی زاده، مریم و عابدی، محمد رضا (۱۳۸۷). تعیین رابطه‌ی بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با ابعاد صمیمیت زناشویی زوجین شهر اصفهان. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*، ۴(۳): ۲۶۱-۲۴۷.
- روشندل، زهرا، صبحی قراملکی، ناصر و طیبی، افشین (۱۳۹۵). مقایسه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، نگرانی از تصویر بدنی و سبک‌های اسناد در بین نوجوانان مبتلا به اضطراب اجتماعی و نوجوانان عادی. *مجله روان‌شناسی و روان‌پزشکی شناخت*، ۳(۴): ۱-۱۱.
- سامانی، سیامک، جوکار، بهرام و صحراگرد، نرگس (۱۳۸۶). تاب‌آوری، سلامت روان و رضایت‌مندی از زندگی. *مجله روان‌پزشکی و روان‌شناسی بالینی ایران*، ۱۳(۶): ۲۹۵-۲۹۰.
- عبدی، رضا (۱۳۸۲). *سوگیری تعبیر در افراد دارای اختلال اضطراب اجتماعی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، انیستوتی روان‌پزشکی تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران.
- مؤمنی، خدامراد، جلیلی، زهرا، محسنی، رجاء، کرمی، جهانگیر، سعیدی، مژگان و احمدی، مجتبی (۱۳۹۴). اثربخشی آموزش تاب‌آوری بر کاهش علائم اضطراب نوجوانان مبتلا به بیماری قلبی. *مجله تحقیقات بالینی در علوم پیراپزشکی*، ۴(۲): ۱۱۹-۱۱۲.
- نصیرزاده، زیبا، رضایی، علی محمد و محمدی فر، محمدعلی (۱۳۹۷). اثربخشی آموزش تاب‌آوری بر کاهش احساس تنهایی و اضطراب دانش‌آموزان دختر دبیرستان. *مجله روان‌شناسی بالینی*، ۱۰(۲): ۴۰-۲۹.

- Abedi, M. (2003). Cognitive biases in interpretation in people with social phobia (Master's Thesis). (Iran University of Medical Sciences (Text in Persian).
- Artuch-Garde, R., González-Torres, M. D. C., de la Fuente, J., Vera, M. M., Fernández-Cabezas, M. and López-García, M. (2017). Relationship between resilience and self-regulation: a study of spanish youth at risk of social exclusion. *Frontiers in psychology*, 8(12): 612-624.
- Bach, B., Lockwood, G. and Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive behaviour therapy*, 47(4): 328-349.
- Baranoff, J., Oei, T. P. S., Cho, S. H. and Kwon, S. M. (2006). Factor structure and internal consistency of the Young schema questionnaire (short form) in Korean and Australian samples. *Journal of Affective Disorders*, 93(1-3): 133-140.
- Brailovskaia, J., Schönfeld, P., Zhang, X. C., Bieda, A., Kochetkov, Y. and Margraf, J. (2018). A cross-cultural study in Germany, Russia, and China: are resilient and socially supported students protected against depression, anxiety, and stress?. *Psychological reports*, 121(2): 265-281.
- Connor, K. M., Davidson, J. R. T., Churchill, L. R., Sherwood, A., Foa, E. and Weisler, R. H. (2000). Psychometric properties of the Social Phobia Inventory (SPIN): New self-rating scale. *British Journal of Psychiatry*, 176(4): 379-386.
- Connor, K. M., Davidson, J. R., & Lee, L. C. (2003). Spirituality, resilience, and anger in survivors of violent trauma: A community survey. *Journal of traumatic stress*, 16(5): 487-494.
- Farmer, A.S. and Kashdan, T.B. (2012). Social anxiety and emotion regulation in daily life: spillover effects on positive and negative social events. *Cognitive Behavioral Therapy*, 41(2): 152-62.
- González-Díez, Z., Orue, I. and Calvete, E. (2017). The role of emotional maltreatment and looming cognitive style in the development of social anxiety symptoms in late adolescents. *Anxiety, Stress, & Coping*, 30(1): 26-38.
- Kline, R. B. (2015). Principles and practice of structural equation modeling. Guilford publications.
- Ko, C. Y. A. and Chang, Y. (2019). Investigating the relationships among resilience, social anxiety, and procrastination in a sample of college students. *Psychological reports*, 122(1): 231-245.
- Langer, J. K., Tonge, N. A., Piccirillo, M., Rodebaugh, T. L., Thompson, R. J. and Gotlib, I. H. (2019). Symptoms of social anxiety disorder and major depressive disorder: A network perspective. *Journal of affective disorders*, 243: 531-538 doi: 10.1016/j.jad.2018.09.078
- Leichsenring, F. and Leweke, F. (2017). Social anxiety disorder. *New England Journal of Medicine*, 376(23): 2255-2264.
- Lyvers, M., Holloway, N., Needham, K. and Thorberg, F. A. (2019). Resilience,

- alexithymia, and university stress in relation to anxiety and problematic alcohol use among female university students. *Australian Journal of Psychology*, 1-9. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12258>
- Maes, M., Nelemans, S. A., Danneel, S., Fernández-Castilla, B., Van den Noortgate, W., Goossens, L. and Vanhalst, J. (2019). Loneliness and social anxiety across childhood and adolescence: Multilevel meta-analyses of cross-sectional and longitudinal associations. *Developmental psychology*, 55(7):1548-1565
- Moghtader, L. and Shamloo, M. (2019). The correlation of perceived social support and emotional schemes with students' social anxiety. *Journal of Holistic Nursing and Midwifery*, 29(2): 106-112.
- Momeni, K., Jalili, Z., Mohseni, R., Karami, J., Saeedi, M. and Ahmadi, S. M. (2015). Efficacy of teaching resiliency on symptoms reduction on anxiety of adolescence with heart disease. *Journal of Clinical Research in Paramedical Sciences*, 4(2):112-119 (Text in Persian).
- Nasirzade, Z., Razai, A., Mohamadifar, M. (2018). The effectiveness of resiliency education to reduce the loneliness and anxiety of high school girl students. *Journal of Clinical Psychology*, 10(2): 29-40. (text in Persian).
- Roshandel, Z., Sobhi Gharamaleki, N. and Tayyebi, A. (2016). A comparison on early maladaptive schemas, body image concerns and attribution styles among the teenagers with social anxiety and normal ones. *Shenakht journal of psychology & psychiatry*, 3(4): 1-11.
- Samani, S., Jokar, B. and Sahragard, N. (2007). Effects of resilience on mental health and life satisfaction. *Iranian Journal of psychiatry and clinical psychology*, 13(3): 290-295 (Text in Persian).
- Taylor, C. D. and Harper, S. F. (2017). Early maladaptive schema, social functioning and distress in psychosis: a preliminary investigation. *Clinical Psychologist*, 21(2): 135-142.
- Wood, B. (2019). Role of resilience in buffering the effect of work-school conflict on negative emotional responses and sleep health of college students. *Journal of Occupational Health Psychology*, 18(4):384-394
- Worden, J. W. (2018). Grief counseling and grief therapy: *A handbook for the mental health practitioner*. Springer Publishing Company.
- Young, J. E. and Brown, G. (2003). The Young Schema Questionnaire: Short form. Available at: <http://www.schematherapy.com>.
- Zolfaghari, M., Fatehi-Zadeh, M. and Abrdi, M. R. (2008). Determining relationships between early maladaptive schemas and marital intimacy among Mobarakeh Steel Complex personnel. *Journal Family Research*, 4(3): 261-47 (Text in Persian).

**Prediction of Social Anxiety Based on Early Maladaptive
Schemas and Resilience of Girl Students.**

Masoumeh Gorji¹, Naiereh Sadat Rowhany², Mehri SeyedMousavi*³,
Masoumeh Azizi⁴ and Zobair Samimi⁵

Abstract

The purpose of the present study was to prediction of social anxiety based on early maladaptive schemas and resilience of girl students. In a correlational study, 398 high school girl students from Tehran during the academic year of 2018-19 were selected using the stratified method as a sample and completed connor social phobia inventory, young schema questionnaire–short form, and connor & davidson resilience inventory. Data were analyzed using Pearson correlation coefficient and regression analysis in step-by-step method. The results showed that there were positive and significant relationships between all the components of early maladaptive schemas and social anxiety. Also, there were significant negative relationship between all the components of resilience and social anxiety. In addition, the results showed that the components of disconnection and rejection, personal competence, over vigilance and inhibition, directedness and spiritual influences were able to predict the social anxiety of female students. According to the results of this study, early maladaptive schemas and resiliency have important roles in social anxiety of students and should be considered in social anxiety prevention and treatment programs.

Keywords: Early maladaptive schemas, resiliency, social anxiety

---

1. MA in Family Counseling, Tehran South Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.

2. M.A in Psychology, Faculty of Social Sciences, Imam Khomeini University of Qazvin, Qazvin, Iran.

3.*Corresponding author: MA in Personality Psychology, Tehran North Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. ssss.50@yahoo.com.

4. Faculty Member in Department of Information Science, Zabol University, Zabol, Iran.

5. PhD student of Educational Psychology, Shahid Madani University, Tabriz, Iran.

Submit Date :2019-01-08   Accept Date: 2019-11-25

DOI: 10.22051/psy.2019.23657.1804

<https://psychstudies.alzahra.ac.ir>